հարկաւոր, չպակասեցնել թիւը այդ վարժարանների և բանալ առանձին դպրոց վասն Օրիորդաց. այլ որովհետև այն ժամանակ եկեղեցիները քաղաքիս կ՚ենթարկուէին մեծագումար ծախուց, վասնորոյ Հոգաբարձութիւնը հարկադրեալ եղև ՚ի թեթևութիւն ծախուց՝ մինը ծխական Հոգևոր դպրոցներից դարձուցանել օրիորդական Դպրոց*).

Թոյլատուութեամբ Տէր Գէորգ վիճակաւոր Արքեպիսկոպոսի Աստրախանայ՝ այս մտադրութիւնը ՚ի կատար բերելոյ համար Հոգաբարձութիւնը կարգաւորեց՝

1) Սրբոց Առաքելոցն Պետրոսի և Պօղոսի Եկեղեցւոյ թաղի ծխական դպրոցի աշակերտները տեղաւորելով երկու մնացեալ Դպրոցների մէջ, բանալ այն տեղ օրիորդաց համար դպրոց.

2.) Միտ դնելով հնարաւորութեանը աւանդել յիշեալ դպրոցի մէջ ժամանակի պիտոյքին յարմար առարկաներ՝ կրօնագիտութիւն, Հայերէն լեզու, Ռուսերէն լեզու, Թուաբանութիւն, Վայելչագրութիւն Հայերէն և Ռուսերէն, Ձեռագործութիւն, Ազգային երգեցողութիւն և պար.

3) Աշակերտուհեաց թիւը սահմանել 40՝ 7 տարեկանից ց11, առաջարկելով ծնողացը՝ նոցա միաձև մթագոյն հանդերձով ուղարկել իւրեանց զաւակները Ուսումնարան**).

4.) Նշանակել մի Տեսչուհի՝ միշտ բնակելոյ համար դպրոցի տանը և վերահասու լինելոյ, Ուսուցչաց և աշակերտուհեաց ջանացողութիւններին, որպէս և հոգ տանելոյ բարոյական և Ուսումնական մասներին.

5) Ընտրել բարերար Անդամներ Ուսումնասէր և բարեպաշտուհի կանայքից Աստրախանի՝ հրավճարելով նշանակել տարեկան տուրք յօգուտ դպրոցին 10 ռուբլի.

6) Ուսումնական և Տնտեսական մասների աննեղսակիր կառավարութեան համար նշանակել տարեկան ծախք 1200 ռուբլի.—Վիճակային իշխանութիւնը՝ ՚ի բաց հանելով առարկաների մէջից Ազգային երգեցողութիւնը և Պարը, այլ համառօտելով մի քանի ծախսերը՝ սահմանեց տարեկան ծախքը 950 ռուբլի. որք բաղկանալու են,

———ից.

Ա. Ծխական դպրոցների մինը փակելից · 524

Բ. Թումանեան Յովհաննիսեան կրպակների եկամտից 200

Գ. Նորին բարձր Սրբազնութեան նուիրագործելի գումարից 100

և Դ. Եղեալ Հոգևոր Սեմինարիայի և Տպարանի Աստրախանայ դրամագլխոյ տոկոսիքներից 126

Այս գլխաւոր հիմքերի վերայ բացուեցաւ Աստրախանումը Օրիորդական դպրոց. որ տեղ ուսումնատուութիւն սկսեց տարւոյս Ապրիլի մէկէն. Դպրոցի բացման և օրհնութեան հանդէսը՝ ըստ հրաւիրանաց Հոգաբարձութեան՝ կատարեց մարտի 29ին բարձր Սրբազան վիճակաւոր Արքեպիսկոպոսը, որ սահմանած մաղթանքը մատուցանելից առաջ՝ բացատրեց ժողովուած բազմականին կանանց սեռի կրթութեան անհրաժեշտութիւնը, և օրհնեց աշակերտուհիները՝ ցանկանալով նոցա յառաջադիմութիւն առաջիկայ գործոց մէջ. Օրհնութեան կարգը աւարտելից յետ եղեալ Հոգաբարձու դպրոցաց Պ. Դադաշեանցը ասաց հետևեալ ճառը.

ՀԱՄԵՍՏԱՓԱՅԼ ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՒ ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՊԱՐՈՆՆԵՐ.

Այս րոպէիս մեք խնդրեցինք Թագաւորէն թագաւորաց օրհնութիւն ներկայ գործի համար. Այս օրվայ անցքը—բանալը Օրիորդների Ուսումնարանի—շատ նշանաւոր է. Ձեր շնորհաբերելն այս տեղ վկայումէ, որ դուք համակրութիւն ունիք դէպ ՚ի այն բարի գործը, որին Աստրախան շատ ժամանակ է որ կարօտումէր ինչպէս սկիզբն մարդավայել կրթութեան աղջիկների, ապագայ

(*) Ներկայումս 2 եկեղեցիքը Աստրախանայ իւրեանց դրամագլխոյ տոկոսիքից հաւասար մասամբ հատուցանումեն վասն պահպանութեան 3 ծխական Դպրոցաց 1622 ռուբլի՝ տարուայ մէջ։

(**) Ցանկացողաց թիւը դասել իւրեանց աղջիկները Ուսումնարանի մէջ, հասանումէր 80ի. այդ պատճառաւ Հոգաբարձութիւնը վիճակաւորութեամբ ընտրեց սահմանած թիւը աշակերտուհեաց, յորոց 34 ձրիավարժ են և 6 Թոշակաւոր

կնանիքների և մայրերի։ Ես երկար չեմ խօսիլ այս տեղ այն բարերար ներգործութեանց վերայ, որ ունենում լուսաւորեալ կինը տնային կեանքի մէջ. կասեմ միայն իմ կարողութեանս համեմատ մի քանի խօսք կնոջ միւս կողմի նշանակութեան վերայ՝ իբրև մօր գերդաստանի։

Ո՞ւմ՝ եթէ ոչ նորա է պատկանում դնել առաջին հիմքերը բարոյական ընաւորութեան դաւակի։ Ո՞վ կարող է երեխային սիրել մօրից աւելի, ուրեմն ո՞վ կարող է երեխայի վերայ առաւել ազդեցութիւն և հոգատարութիւն ունենալ քան թէ մայրը։ Իսկ սիրող և բարեացակամ լինելոյ համար հարկաւոր է օրինաւոր կերպով կրթել մարդոյ սիրտը։ Ի՞նչքան մեծ նշանակութիւն ունի խելացի ու կանոնաւոր ձևով ճանապարհ ցոյց տալ երեխային կեանքի մէջ՝ հասկացնելով նմա գլխաւոր տեղեկութիւններ հաւատոյ վերայ, բարոյականութեան և պարտաւորութեան իմաստուն և կրթեալ մարդոյ։

Իւրաքանչիւր լուսաւորեալ մայր ընծայելով Հասարակութեան նոյնպիսի քաղաքացիներ՝ անտեսանելի կերպով անգին օգուտ է բերում իւր սիրելի Հայրենիքին։

Բարեկիրթ մայրը՝ տնկելով երեխայի մատաղահասակ և ընդունակ հոգւոյ մէջ բարոյականութեան և հաւատոյ սկիզբները, Ի՞նչքան մարդ կ'աղատէ գլորմանից դժուար և սայթաքող ասպարիզում (մարդոյ) կեանքի։

Տեսէ՛ք ձեր չորս կողմն. ամենայն տեղ կանանց սեռի կրթութեան հարցը հանապազօրեայ հոգացողութիւն է դարձել։ Այդ գործին մասնակից են լինում, որպէս թագաւորազունք, նոյնպէս և ազքատիք քաղաքացիները, —ժողովրդի գործակատարութիւնը անպատճառ հարկաւոր է այդ բանում։

Ուրեմն և մեք՝ Ողորմած Պարոնայ՛ք, յանուն այդպիսի սուրբ ու նուիրական գործոց, որպէս այսօրվայ հանդէսն է, միաւորվինք միմեանց հետ հոգւով, մի կողմն դնենք բոլոր անձնական շահախնդրութիւնները, սկսենք ամեններս մեր կարողութեան չափ օգնել յաջողութեան և յառաջդիմացութեան այս Ուսումնարանիս, այնպէս որ այս հանդէսը, որ տեսանում ենք ահա այսօր, և որ առաջին անգամն է պատահում Աստրախանում, կրկնուի Ուսումնարանի դարեդարձի օրը ուրախութեան պտուղներ հատուցանելով։ Հաւատացէ՛ք հաստատ, որ մեր գալոց սերունդը երախտագիտութեամբ կը յիշէ այն մարդիկներին, որոնք եղել են սկզբնապատճառ օրիորդաց Ուսումնարան բանալոյ։

Դառնալով դէպ ի Ձեզ՝ սիրելի և քաղցրիկ աշակերտուհիք, աղաչումեմ աշխատէ՛ք արդարացնել այն յոյսերը, որ ունենք Ձեր վերայ, մտադրութեամբ լսէ՛ք և կատարեցէ՛ք ինչ որ Ձեզ կաւանդեն Ձեր Խնամակալները և Ուսուցիչները, այնպէս որ ժամանակին պատրաստ ունենաք ամենը՝ ինչ որ վայելէ բարեկիրթ մարդոյ. որով և արժանի կլինիք կոչուիլ" իմաստուն Կուսանք"։

Ե. Դաղաշեանց։

Խմբագրական Աղաղակ Ամսագրոյ

«Զափազանց սաստկութիւնը տանելութիւն կը ծնի»։

Անցեալ Ապրիլի Արարատ ամսաթերթում ես էլ կարդացի տեղեկութիւն Աղէքսանդրապոլու Հոգևոր Ուսումնարանի մասին, Ցիշեալ յօդուածի մէջ Նամակագիրը շտապել է հաղորդել, թէ Նորոգութեան ձեռնարկող վերատեսչաց ժողովը միմիայն Նոր Տեսուչ է նշանակել նշանաւոր ոռճկով և այլ ոչինչ։ Բայց աւելի հետաքրքրելին այս է, որ Նամակագիրը բոլորովին չէ անգործացուցեր ժողովը, ընդհակառակը նա ուրախութեամբ խրախուսում է ժողովին, որ միտք դարձնէ ուսուցիչներու անկանոն դասատուութեանը և դ ՀՈՌՈՒ ՈՒՆՈՒՆ ԳԻՆՈՒՆԸ. ՈՐԸ ՀԱՐԿԵՐԻՆԻ ՓԻԼՈՍՈՓՈՒՆԻՆ ԷԼԻՈՍՈՒՆԻԱՆ Դ ԴԵՌ ՄԻՆ է։ Բարձր արտասանութիւն. բայց . . . . . Այս լուրը խանդարեց մեր յոյսը, թէ Հոդարարձուք պիտոյ է բարւոքեն ուսումնարանը և պէտք է խանդարէ Հանդարդ աշխատանքը ժողովի, որոյ գործի վախճանը չ'տեսած Նամակագիրը տղայաբար շտապել է հաղորդել, թէ ոչինչ չեն լինելու, այնպէս՝ որ կարծես թէ կամենում է հրաժարել բոլորին և